

Woordverklaring:

Deelnemer(s): Kinderen/jongeren in de leeftijd van 8-18 jaar

Stafleden: Jongeren/volwassenen met een minimale leeftijd van 17 jaar

Vertrouwensperso(n)en(en): Twee door het bestuur aangestelde personen bij wie de melding mbt klachten over en of signalen van seksueel misbruik gedaan kunnen worden.

Inleiding

Binnen LCKV Jeugdvakanties worden kampen door stafleden georganiseerd met activiteiten voor deelnemers. Deze stafleden hebben gedurende een week de verantwoordelijkheid en zorg voor een groep deelnemers. Tijdens activiteiten gaan stafleden op talloze momenten met deelnemers om. Spelsituaties en dergelijke kunnen soms spontaan uitgroeien tot stoeipartijen, vooral jonge kinderen komen bij volwassenen uitrusten, enzovoort. Hierbij is steeds sprake van een zekere intimiteit. Er zijn echter ook situaties voorstelbaar dat dergelijke situaties leiden tot ongewenste intimiteiten tussen stafleden en deelnemers. Deze situaties kunnen leiden tot verwarring en roepen ook emoties op bij zowel stafleden als deelnemers. Het bestuur kan worden geconfronteerd met deze dilemma's. Extra moeilijk is het omdat er een taboe rust op een onderwerp als seksualiteit tussen stafleden en deelnemers.

Dit protocol geeft een aantal afspraken en handelingsalternatieven voor stafleden, vertrouwenspersonen en bestuur voor situaties waar sprake is van (seksueel) misbruik of een vermoeden daarvan. Hierbij moet de kanttekening geplaatst worden dat elke situatie weer anders kan zijn. Vermoedens van seksueel misbruik zijn soms moeilijk hard te maken. Dit protocol is dan ook een algemeen hulpmiddel dat tegelijkertijd bescherming en verplichting biedt voor zowel het LCKV bestuur, vertrouwenspersonen, het staflid en de deelnemer, maar geen pasklare oplossing. Het blijft altijd situatie afhankelijk. Het biedt bescherming aan degene die handelt volgens het protocol, aangezien hij/zij is gedekt door beleidsafspraken binnen de vereniging. Aan de andere kant biedt het protocol de verplichting om op de vastgestelde wijze te handelen. Verder zal dit protocol een positief effect kunnen hebben op de signaalgevoeligheid en het zelfvertrouwen van stafleden om met een vermoeden van seksueel misbruik om te gaan.

Dit protocol heeft betrekking op het contact tussen stafleden en deelnemers. Juridisch gezien is een jeugdige tot 18 jaar minderjarig en op deze categorie is dan ook het gehele protocol van toepassing.

Wat zegt de wet?

De Nederlandse wetgeving geldt voor elke Nederlander. Dit betekent dat het ook geldt voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten de vereniging afspelen. In het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV 'misdrijven tegen de zeden', artikel 249, staat:

“Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie.

Een jeugdige is binnen de activiteiten van de vereniging aan de zorg en waakzaamheid van de medewerker toevertrouwd.” Dit artikel is dus onverminderd ook van kracht op stafleden.

Wat is seksueel misbruik?

Er bestaan vele uitingsvormen van seksueel misbruik van kinderen. Verschillende gedragingen zijn door het duidelijke seksuele karakter niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Bij andere gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat wel en niet als seksueel getypeerd kan worden. Als criterium kan daarbij gehanteerd worden, of het welzijn van het kind en zijn lichamelijke en psychische integriteit ondergeschikt wordt gemaakt aan de bevrediging van de seksuele en/of erotische behoeften van het staflid.

De volgende definitie geeft daarbij duidelijkheid:

elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Niemand kan een ander verbieden erotische gevoelens voor kinderen te hebben. Maar dat betekent nog niet dat kinderen betrokken of gebruikt mogen worden om deze gevoelens te bevredigen. Immers, een kind -zeker een jeugdige binnen de vereniging bevindt zich niet in een gelijke positie ten opzichte van een volwassene (binnen onze vereniging een staflid). Deze machtsongelijkheid zorgt voor een geringe tot geen enkele keuzevrijheid van het kind/jeugdige.

Als voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag kunnen worden genoemd:

- exhibitioneren;
- ongewenste aanraking, bijvoorbeeld betasten van geslachtsorganen;
- masturberen in het bijzijn van kinderen of het kind daartoe dwingen;
- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen;
- zich tegen een kind aandrukken of andere vormen van aanranding;
- verkrachting;
- oraal-genitaal contact afdwingen.

Verbod binnen de vereniging

Een staflid zal zich ervan onthouden met een deelnemer om te gaan op een wijze, die een deelnemer in zijn waardigheid aantast. Seksuele handelingen van welke aard dan ook en intieme relaties met een deelnemer zijn onder geen beding geoorloofd. Het is niet toegestaan een deelnemer zodanig aan te raken, dat een deelnemer en/of het staflid deze aanraking als seksueel of erotisch zal ervaren. Dit alles wordt beschouwd als seksueel misbruik. Een staflid mag de activiteit(en) van de vereniging niet gebruiken voor doeleinden van eigen nut of bevrediging die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid voor een deelnemer.

Een staflid mag niet ingaan op seksueel getinte toenaderingspogingen van een deelnemer, ook al verlangt de deelnemer daarnaar of nodigt deze daartoe uit.

Protocol

Inleiding

Om een zo goed mogelijke route te hanteren is het belangrijk dat de hele vereniging inclusief ouders en deelnemers weten waar zij terecht kunnen. In alle gevallen kunnen meldingen mbt klachten over of signalen van seksueel misbruik gedaan worden bij het bestuur of bij één van de twee vertrouwenspersonen. De voorkeur van het bestuur gaat uit naar de route via de vertrouwenspersoon. Tijdens kamp zal de melding veelal via het bestuurslid van dienst gebeuren. In de gehele communicatie is het zeer belangrijk dat iedereen weet waar hij of zij terecht kan.

I Melding – het eerste gesprek

Er bestaat voor iedereen binnen de vereniging een meldingsplicht voor klachten over of signalen van seksueel misbruik door een stafid.

Op verschillende manieren en van verschillende zijden kan een incident omtrent seksueel misbruik aan het licht komen. Een melding kan gedaan worden door een deelnemer zelf, door de ouders/- verzorgers, door een ander stafid of door derden. Mogelijkheden om verschillende melders te hebben houdt ook in dat er benaderingsverschillen zijn.

Hieronder worden de hierboven genoemde mogelijkheden behandeld.

1. Melding door de deelnemer

Degene bij wie de deelnemer de melding doet, mag nooit beloven dat hij het aan niemand anders zal doorvertellen. Als de melding op kamp gedaan wordt, dan is degene bij wie de klacht is gemeld, verplicht dit onmiddellijk te melden bij de hoofdleiding. In overleg met het bestuur moet worden bekeken op welke manier de ouders geïnformeerd zullen worden. In dit gesprek met de ouders dient zorgvuldig te worden nagegaan of de deelnemer en de ouders steun en hulp wensen. Denk hierbij vooral aan professionele hulp, die de verwerking van wat er gebeurd is, op gang kan brengen. Door het bestuurslid, dat de zaak behandelt, moet zodanig worden gehandeld, dat de deelnemer het gevoel heeft veilig te zijn. Gebeurt de melding na kamp, dan zal het eerste aanspreekpunt de vertrouwenspersoon zijn.

2. Melding door de ouder(s)/verzorger(s)

Vindt de melding plaats bij een stafid en niet bij een van de bestuursleden of vertrouwenspersoon, dan moet het stafid een vertrouwenspersoon daarover direct informeren. De vertrouwenspersoon (en desgewenst degene bij wie de ouders het eerst hebben gemeld) heeft een gesprek met de ouders. Uitgezocht moet worden over welke informatie de ouders beschikken en waar de melding op gebaseerd is. Ga met de ouders en zo mogelijk samen met de deelnemer na of zij steun en hulpverlening wensen of nodig hebben. Bekijk goed op welke wijze LCKV Jeugdvakanties hulpvaardig kan zijn bij het zoeken van hulp, door hen bijvoorbeeld te voorzien van adressen en telefoonnummers van hulpverleningsinstellingen. Ga na of de ouders (zo mogelijk samen met de deelnemer) over willen gaan tot het doen van aangifte bij de politie. Als dat daadwerkelijk het geval is, probeer dan afspraken te maken over het tijdstip zodat daar binnen de vereniging op ingespeeld kan worden. Het is goed om te weten dat het ook mogelijk is om bij de politie aan te kloppen voor advies. Als men de politie daarvoor benadert, maak dan direct aan het begin van het gesprek duidelijk dat men advies wil en nog geen besluit heeft genomen over het doen van aangifte.

3. Melding door een ander staflid

Wanneer een staflid misbruik constateert (of ernstige vermoedens daarvan heeft) door een medestaflid tijdens kamp, is hij verantwoordelijk om de hoofdleiding hiervan onmiddellijk op de hoogte te brengen. Indien het staflid na kamp vermoedens heeft, dan is hij verplicht dit te melden bij voorkeur aan een vertrouwenspersoon.

4. Melding door derden

Informatie uit meldingen van derden moet zo snel mogelijk aan het bestuur worden doorgegeven. Er moet worden uitgezocht over welke informatie anderen beschikken en waar deze op gebaseerd is. Bij alle meldingen is het noodzakelijk om aan de melder duidelijk te maken hoe je met de verstrekte informatie om zult gaan.

II Maatregelen na de melding

1. De ontvanger van de melding is in beginsel degene die het hele proces coördineert. De ontvanger doet dit echter om zorgvuldigheidsredenen nooit alleen. Het verdient aanbeveling dat één van de twee vertrouwenspersonen een logboek bijhoudt, waarin precies beschreven wordt welke stappen wanneer en waarom werden gezet. De ervaring leert dat in zedenkwesities er heel veel in een korte tijd gebeurt. Het is al vaker erg handig gebleken dat men vanuit zo'n logboek informatie kan terughalen en weer in de tijd kan plaatsen. Eén van de twee vertrouwenspersonen kan altijd met vragen terecht bij de Raad voor de Kinderbescherming.
2. De ontvanger van de melding informeert direct na het ontvangen van de melding de overige leden van het bestuur. Het is namelijk nooit raadzaam alleen met zo'n kwestie rond te lopen en de zaak alleen tot een goed einde te willen brengen.
3. De ontvanger van de melding en een tweede persoon voert een gesprek met de ouders en zo mogelijk ook met de deelnemer. Voor opvang van ouders en deelnemer wordt een beroep gedaan op een gespecialiseerde instelling, als de ouders en/of de deelnemer dit wensen. Wijs ouders op de mogelijkheid om aangifte te doen bij de politie. Willen ouders daartoe overgaan, probeer dan afspraken te maken over het tijdstip zodat daar binnen de vereniging op ingespeeld kan worden. Het is goed om te weten dat het ook mogelijk is om bij de politie aan te kloppen voor advies. Als men de politie daarvoor benadert, maak dan direct aan het begin van het gesprek duidelijk dat men advies wil en nog geen besluit heeft genomen over het doen van aangifte.
4. De ontvanger van de melding, en een tweede persoon, voeren zo spoedig mogelijk een gesprek met degene op wie de melding betrekking heeft. Hij informeert de persoon in kwestie over wat zij heeft gehoord over de melding en vraagt betrokkene hierop te reageren. Wanneer de betrokkene direct toegeeft, wordt doorgesproken welke stappen zullen worden ondernomen. Er moet duidelijkheid zijn bij de betrokkene over wat hij kan verwachten. Wanneer de betrokkene ontkent iets van doen te hebben met de aard van de melding of wanneer zijn verhaal onduidelijk blijft, wordt toch geprobeerd met betrokkene overeenstemming te krijgen over een tijdelijke verwijdering. Dit betekent dat de betrokkene vanaf dat moment geen enkele LCKV activiteit meer mag bijwonen zoals eventuele reünies, kampborrels of andere activiteiten. Daarnaast mag de betrokkene zich niet meer in het pand begeven behalve op uitnodiging van het bestuur.

De betrokkene moet ook gewezen worden op de mogelijkheden om hulp in te roepen van een gespecialiseerde instelling.

5. Eén van de twee vertrouwenspersonen informeert de betreffende ouders/verzorgers over de procedure die gevolgd gaat worden. Als het gaat om staflid die tijdens een kamp seksueel misbruik pleegde met een deelnemer, is het altijd aanbevelenswaardig hiervan aangifte te doen bij de politie. Dit kan door ouders en/of de vereniging gedaan worden. Bij voorkeur gebeurt dit pas nadat een gesprek plaatsvond tussen één van de twee vertrouwenspersonen en ouders. Op deze manier is het risico van onaangename verrassingen beperkt en is het mogelijk afspraken te maken over het vervolg. De aangifte moet bij voorkeur pas gedaan worden nadat het bestuur een gesprek heeft gevoerd met degene op wie de melding betrekking heeft. Het is ten eerste af te raden zelf onderzoek te doen, om zo bewijs te vinden over het al dan niet gepleegde feit. Wie dat doet raakt binnen de kortste keren verstrikt in belangen van ouders, de deelnemer, de mogelijke dader, de overige stafleden, de leden en ga zo maar verder. Weet dat het mogelijk is om de politie om advies te vragen, zonder direct aangifte te willen doen.

Nog een ander punt van belang is met betrekking tot de contacten met de betreffende ouders. Zij zullen zich als geen ander benadeeld voelen. Vanuit deze benadeling zullen zij in de meeste gevallen behoefte hebben aan informatie over het verloop van de kwestie. Vergeet daarom niet de ouders te informeren over de hoofdlijnen van het verloop, althans voor wat betreft dat deel van de procedure dat door de vereniging zelf wordt afgewikkeld. Val ouders niet lastig met elk detail, maar informeer hen op hoofdzaken en blijf dat doen gedurende het gehele proces. Dat deel van het proces dat door anderen, bijvoorbeeld de politie, wordt afgewikkeld, kan de vereniging niet tot haar verantwoordelijkheid rekenen, waardoor de vereniging ook geen verantwoordelijkheid kan nemen voor de informatievoorziening van dat deel naar de ouders.

6. Als het om een melding gaat van seksueel misbruik door een staflid dat buiten een kamp plaats had, voert een vertrouwenspersoon een gesprek met de betrokkene. Het verdient dan aanbeveling om met betrokkene overeenstemming te bereiken over een tijdelijke verwijdering uit de vereniging`. Bij een staflid mag het risico op herhaling, maar dan tijdens kamp, aannemelijk worden geacht. Daar is niemand mee gediend. Er kan onrust ontstaan onder ouders en deelnemer, zeker wanneer de kwestie in de media bekend is geraakt. Wees deze onrust dus voor.
7. In het geval een tijdelijke verwijdering is gerealiseerd moet overwogen worden of na kamp een ouderavond belegd moet worden over deze kwestie. Ook hier geldt: geef zoveel mogelijk openheid van zaken over de feiten. Scheidt zoveel mogelijk de feiten van vermoedens/interpretaties. Het is belangrijk tijdens zo'n ouderavond geen onnodige paniek te veroorzaken, maar op een rustige en niet insinuerende manier te vertellen wat de feiten zijn en op welke manier het bestuur heeft gehandeld en waarschijnlijk nog zal gaan handelen. Het is niet verstandig uitvoerig in te gaan op wat er mogelijkzwojs zoal is gebeurd of nog zal gebeuren als daarover niets feitelijks of zinnigs te zeggen valt. Dit is alleen maar speculeren. Het leidt tot onnodige onrust.
8. Hoe meer overeenstemming met alle partijen te bereiken valt over de te bewandelen weg, hoe kleiner de kans is dat het onderwerp op een verkeerde manier in de publiciteit komt. De media komen veelal pas in beeld als een van de partijen zich benadeeld voelt en zijn verhaal gaat doen. Dit bereiken van overeenstemming kent natuurlijk zijn grenzen. Het belang van de deelnemer en de vereniging blijft natuurlijk altijd voorop staan. Spreek vooraf goed af, wie de woordvoerder zal zijn als de pers zich meldt. Ook hier geldt: geef alleen de feiten en loop nooit op de zaak vooruit. Maak vooral duidelijk welke maatregelen genomen zijn en dat je de kwestie serieus neemt. Doe in geen geval uitspraken over wie schuld heeft, zolang dat door anderen (Justitie) niet is vastgesteld. Dit moet overigens ook niet gebeuren als de betrokken persoon bekend heeft. Het is belangrijk ook dan discreet te blijven.

III Besluitvorming

1. De volgende stappen moeten gezet worden als (door Justitie) is bewezen dat een stafid binnen een kamp een delict heeft gepleegd.

Het Bestuur zal betrokkene uitsluiten van deelname als stafid van een kamp.

Daarnaast kan het stafid geen enkele functie bekleden binnen de vereniging. Deze uitsluiting vindt plaats op grond van een onredelijke benadeling van de vereniging.

2. Als (door Justitie) niet bewezen is dat een stafid binnen een kamp een delict pleegde, moeten de volgende maatregelen worden genomen.

a. Dit is een lastige situatie. Wanneer justitieel onderzoek niet heeft aangetoond dat betrokkene schuldig is, is hij dus onschuldig. Wanneer dit erg duidelijk is en daarvoor bewijs aanwezig is, moet hij gerehabiliteerd worden. De tijdelijke verwijdering moet worden opgeheven en de persoon in kwestie wordt in ere hersteld.

b. Als er talloze vragen onbeantwoord blijven en er twijfels blijven bestaan, maar er juridisch geen schuld is aan te tonen, heeft men te doen met een lastige afweging. In deze kwesties zal het bestuur naar bevind van zaken dienen te handelen. Dat is natuurlijk sterk afhankelijk van de mate van onrust die is ontstaan.

1. Valt er met betrokkene goed over de kwestie te praten en is een en ander in goede harmonie verlopen, dan kan besloten worden tot rehabilitatie van het stafid. Ook kan men in overleg kiezen om ieder zijns weegs te gaan. De betrokkene verlaat dan dus de vereniging vrijwillig.

2. Als de kwestie binnen de vereniging en het kamp veel onrust heeft teweeggebracht en die onrust nog steeds in meer of mindere mate bestaat, kan het bestuur besluiten het stafid niet meer toe te laten tot een kamp en zal het stafid geen enkele functie mogen bekleden binnen de vereniging.

3. Hieronder staat beschreven hoe gehandeld moet worden als (door Justitie) bewezen is dat een stafid buiten een kamp een delict gepleegd heeft.

Ondanks het feit dat het delict zich buiten de vereniging afspeelde, heeft de vereniging wel direct met betrokkene te maken. Het is immers aannemelijk dat de kans op herhaling binnen de vereniging even groot is als daarbuiten. In deze situatie is uitsluiten voor een kamp op zijn plaats. *Ontzetting uit het lidmaatschap is niet mogelijk omdat hij de vereniging geen directe schade heeft toegebracht.*

4. Is (door Justitie) niet bewezen dat een stafid buiten een kamp een delict heeft gepleegd, dan geldt hiervoor hetzelfde als hierboven al beschreven is onder punt 2.

Hulp en ondersteuning

De volgende instellingen/instanties kunnen de vereniging ten dienste zijn:

- Bureau Slachtofferhulp
- Bureau Algemeen Maatschappelijk Werk
- RIAGG
- Raad voor de Kinderbescherming.